

CD KLASSIEK

Italiaanse charme
Giaches de Wert

Ene Jakobus uit Weert aan de Schelde (1535-1596) moet een bijzondere stem hebben gehad, want nog als koorknaap vertrok hij naar de Napolitaanse hofkapel van markiezin Maria de Cardona. In het kader van zijn anti-Franse politiek vond keizer Karel dat Maria moest huwen met een zoon van de hertog van Ferrara.

Helaas was het kinderloze huwelijk niet bepaald gelukkig. Maria omringde zich dan maar met dichters (Torquato Tasso) en componisten (Carlo Gesualdo). Bij zo'n gecultiveerd hof hoorde uiteraard een degelijk koor en daarin zong dus de jongen uit Weert, tot hij in 1550 verkaste naar Ferrara en in de leer ging bij een andere Vlaming, zangmeester Cypriaan de Rore uit Ronse.

Giaches de Wert geniet vandaag grote roem voor zijn meer dan tweehonderd madrigalen in laatrenaissancetijl. Voor de Santa Barbara in Mantua schreef hij geestelijke motetten en hymnen. Die zijn wat minder bekend en dus mogen we dankbaar zijn dat Stile Antico ons vandaag een prachtige uitvoering van dertien schitterende motetten schenkt. Samen vormen ze een *divine the-*

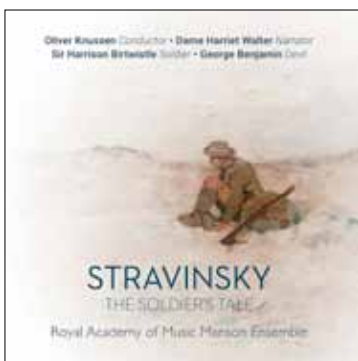
atre, een soort goddelijk schouwspel, of misschien beter een doorkijkje naar het goddelijke.

Het werk van Giaches de Wert getuigt van de overgang van de geleerde, tamelijk abstracte 'oude' polyfonie naar een 'nieuwe', op expressie en emoties gerichte stijl, die zijn leerling Monteverdi later zal bestempelen als *seconda prattica*. Niet enkel in zijn madrigalen, ook in zijn talrijke geestelijke composities voel je goed aan hoe deze componist de tekst wil laten spreken via zijn muziek. Dat wil niet zeggen dat de Wert ons geen mooie door elkaar slingerende melodielijnen meer voorschotelt. Wel legt hij een nieuw accent: hij wil de luisteraar muzikaal laten aanvoelen wat er in de tekst staat.

Ook het motet over de Kananees vrouw is een echt verhaal, waarin de componist alle zeilen bijzet om het de luisteraar zo duidelijk mogelijk te maken. Dat polyfonie in dienst kan staan van de inhoud, bewijst deze heerlijke opname ten overvloede. Palestrina en Giaches de Wert weze daarvoor geprezen. Stile Antico laat de luisteraar ontdekken dat de tweede rustig naast de eerste mag staan. (JC)

Giaches de Wert, *Divine Theatre. Sacred Motets*, door Stile Antico, harmonia mundi (distributie Pias/harmonia mundi), HMM807620, 23 euro.

CD HEDENDAAGS

Inspiratie uit jazz
Igor Stravinsky

Dit jaar vieren we een eeuw jazz, omdat in 1917 de Dixieland Jazz Band het eerste jazz-album opnam. Het succes was overweldigend, want in korte tijd werden meer dan een miljoen exemplaren verkocht. Geen jaar later ontdekte de Russische componist Igor Stravinsky (1882-1971) de jazz in Zwitserland en hij gebruikte het in zijn muzikale fabel voor klein ensemble, *Histoire du soldat*. Het is een parabel over een soldaat die zijn viool ruilt met de duivel voor een boek dat de toekomst van de economie kan voorspellen.

De keuze voor slechts zeven instrumenten werd beïnvloed door Stravinsky's ontdekking van de

jazz. Het ensemble dat *Histoire du soldat* speelt lijkt op een jazzband doordat strijkers, houtblazers, koperblazers en slagwerk vertegenwoordigd zijn door zowel tenor- als bascomponenten. Ook de prominente plaats voor de koperblazer is geleend van de jazz. Vreemd genoeg had Stravinsky jazzmuziek nog nooit daadwerkelijk gehoord. Hij kende het slechts van de bladmuziek.

Deze uitvoering is Engelstalig met een vertelster. Het is een langste werk in een album dat gewijd is aan werk van en ter ere van Igor Stravinsky. Het blijft een fascinerend en betoverend werk op de breuklijn van culturen en tijdperken. (EDS)

Igor Stravinsky, *A Soldier's Tale*, door het Royal Academy of Music Manson Ensemble, CKD 552, 23 euro.

BOEK GELOOF

Ouder worden
Piet van Breemen

De Nederlandse priester en religieus Piet van Breemen werd geboren in 1927 en bereikt dus dit jaar de gezegende leeftijd van negentig. In 1945 trad hij in bij de Sociëteit van Jezus en hij begeleidde bijna duizend retraitanten in retraites van dertig dagen. Een groot deel van zijn leven bracht Van Breemen dus door in

retraitehuizen, in een-op-een gesprekken met retraitanten. Bovendien schreef hij verscheidene internationale bestsellers over spiritualiteit.

Piet van Breemen blikt terug op een rijklijk gevuld leven, als een dankbaar mens. Hij ontdekte dat ouder worden een spirituele weg is en dat inzicht schreef hij neer in een bijzonder boek. *Een geestelijke weg* is vooral bedoeld voor mensen in de diverse fases van het ouder worden, maar bevestigt voor hen die het einde van de levensweg naderen. Ook wie geregeld in contact komt met ouderen vindt hier inspiratie. *Een geestelijke weg* lezen is op zich een soort van retraite, een aanzet om te bidden. Korte, eenvoudige teksten helpen de lezer tot gebed te komen.

Een bijzonder aspect in het boek is vruchtbaarheid. Ook de hulpbehoevende mens kan vruchtbaar zijn voor anderen. Ook dan kunnen we ons immers openstellen voor Gods liefde en

die door ons laten stromen naar anderen. Hoogbejaarden kunnen veel betekenen voor hun directe omgeving.

De auteur gaat ook in op de betekenis van het sterven. De dood hoort bij het leven en sterven is onze laatste levensdaad. Voor de gelovigen is dat geen eindpunt, maar een komma in het leven. Christenen zullen na hun dood God zien zoals Hij is, zonder sluier of verhulling. De 'geestelijke weg' is je degelijk voorbereiden op dat moment. (EDS)

Piet van Breemen, *Ouder worden. Een geestelijke weg*, Uitgeverij Averbode, Averbode, 2017, 74 blz., 12,99 euro, ISBN 978 90 3171 618 0.

BOEK CULINIAR

Zoete zonde
Pierre Marcolini

Terwijl sommige mensen bij de aankoop van chocolade de prijs het belangrijkste vinden, zijn er anderen die kosten nog moeite sparen om de beste kwaliteit te vinden. Bij die laatste categorie hoort gewezen we-

reldkampioen chef-pâtissier Pierre Marcolini. Hij gaat zelf op zoek naar de beste bonen in de wereld, waarna hij ze in zijn Brussels atelier eigenhandig brandt, fijnmaakt en tot chocolade kneedt.

Na een korte inleiding in de wereld van de cacao neemt Marcolini de lezer mee op ontdekkingsstocht, aan de hand van tien door hem geselecteerde cacaobonen uit plantages aan de evenaar rondom de wereld.

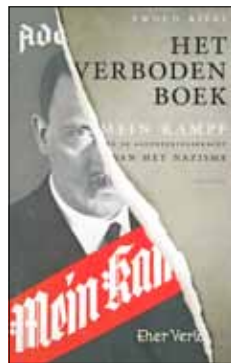
De recepten in het boek bieden een waaier aan culinaire mogelijkheden. Klassieke gerechten met chocolade zoals mousses, koekjes, truffels en bonbons, afgewisseld met verrassend recepten zoals kabeljauwfilet met cacao-kruim, Sint-Jakobsschelpen met chocolade of chocolade-ijs met gekarameliseerde venkel.

De fraaie foto's van Marie Pierre Morel maken dat je meteen aan de slag wil gaan om al die heerlijkheden te kunnen proeven. Ben je ongeduldig en wil je meteen proeven, dan kun je op diverse plaatsen in de wereld terecht in Marcolini's winkels.

Dit lijvige boek hoort thuis in de boekencollectie van iedere chocoladeliefhebber. (PC)

Pierre Marcolini, *Chocolade. Van cacaoboan tot chocoladereep*, Veltman, Utrecht, 2017, 384 blz., 39,99 euro, ISBN 978 90 4831 365 5.

BOEK GESCHIEDENIS

Boek van leugens
Ewoud Kieft

Begin 2016 publiceerde het Münchner Institut für Zeitgeschichte (IfZ) na veel discussies en lang twijfelen een becommentarieerde editie van *Mein Kampf*, het beruchte boek van Adolf Hitler (1889-1945) met diens ideeën over Duitsland, ras en politiek. Op dat moment kwamen de auteursrechten, in handen van de Duitse deelstaat Beieren, vrij en wilde de overheid met de bijzondere editie extreemrechtse uitgever voor zijn. Maandenlang voerde de editie de Duitse bestsellerlijsten aan. De dure en lijvige uitgave werd meermaals herdrukt.

In februari nodigde het Nederlandse Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies de jeugdige historicus Ewoud Kieft uit om een voorwoord te schrijven bij een Nederlandse vertaling van *Mein Kampf*. Die vertaling kwam er niet, maar Kieft publiceerde zijn lektuurverslag. Hij besloot het gruwelijke, in de feiten onleesbare boek nauwgezet door te nemen.

Eerst neemt Kieft ons mee naar het tijdstip waarop *Mein Kampf* ontstond, meteen na het geruchtmakende proces tegen Hitler en co na hun mislukte staatsgreep in 1923. In de gevangenis componeert Hitler zijn boek, toen de nazipartij verboden was.

De centrale vraag blijft waarom miljoenen mensen zich aangetrokken voelden door een op leugens gebaseerde racistische ideologie. Kieft komt tot de vaststelling dat Hitler platte retorische trucs gebruikt. Zo vertelt hij over zijn bekering tot het antisemitisme, om te laten doorschrijven dat hij voordien niets tegen Joden had.

Kieft: „Als je *Mein Kampf* met het nodige geduld en genoeg historische kennis leest, kun je er de kracht van nationalisme en racisme in herkennen. Maar op eigen

kracht denk ik niet dat het boek nog in staat is om mensen in zijn greep te krijgen.”

Toch is de historicus ervan overtuigd dat de mechanismen waarvan Hitler zich bediende nog altijd doeltreffend kunnen zijn: het teruggrijpen naar vijandbeelden, het verlangen naar saamhorigheid, de behoefte aan zekerheid, de verbondenheid met afkomst. Kieft zag tijdens zijn lektuur van het 'verboden boek' voortdurend parallellen met de actualiteit. *Mein Kampf* daagt de mens van vandaag uit om te kiezen voor de democratische rechtstaat, meent hij. (EDS)

Ewoud Kieft, *Het verboden boek. Mein Kampf en de aantrekkingskracht van het nazisme*, Atlas Contact, Amsterdam, 2017, 288 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 4503 092 0.